1 ב"ה יום ד' ק"ב [illegible] תר"ד· דען 7 אויגוסט 1844 [illegible] 141

על כבוד ידידי ומחמד לבבי הה"ר הרב הרשום החוקר הגדול בתורה ונזר עטרת, נודע ביהודה
ובישראל גדול שמו מוהר"ר יו"ט ליפמן צונץ ד"ר [illegible] סי', ואלון יצליח נצח!

שמחתי מאוד לראות אגרת ידידי החכם הגדול האדון באנקיאר [illegible] נ"י ערוכה אליך,
והשגתי [illegible] לענות על מכתב היקר אלי הנכתב ביום י"ג טבת העבר. רע אבני? כי גם למועד
[illegible] לאור את הכרך כמו שעבר, ואל לא אוסיף עוד [illegible] אותו בדפוס אצל הרבנים ה"ה [illegible]
כי יש [illegible] לפסוק [illegible] התלאות והראות והחליפים והשינוים הנעשו עמדי בהדפסת הכרך הזה
[illegible] הסופרים הילחים בבית הדפוס של [illegible] ה"ה ה"ל, תפלה הירועה והיה לא יכלו, ועתה
אחרי [illegible] הדפוס ישה הבטיח ועולה, ואוציאהו לאור אי"ה. יראו ישרים וישמחו. אחלי אדוני!
כי אתם לא תשלוך ידך [illegible], ותוסיף לשלוח אלי [illegible] ידיך להתפאר, ותועלת ולתפארת ישראל.
הנודע באנקיאר [illegible]. הטה חסדו אלי, ומכתבי [illegible] עבור בני נ"י. הנני עתה תחת עין
השמחה בבית החנוך אשר בגעטינגן, ישלם לו ה' פעלו החסד אשר עשה עמדי. ועם אליך אדון יקר
אנכי חייב תודה רבה בדבר הזה, ויען רק בהשתדלותך נעשתה הטובה הגדולה הגאת עמדי,
[illegible] מכות עו"י גמאי. יברך ה' חילך ופעל ידך תרצה! ועוד שאלה אחת אנכי שואל מאתך
איש טוב ומטיב, אדם יקר מאוד! שמעני אדוני וישמע אליך אלהים! הן בני בכורי אברהם
שיחיה, נער בן ארבעה עשר שנה ותשעה ירחים, גמר כבר [illegible] שנים [illegible] קגימנזיום
והוא יודע ומבין בלשון אשכנזית, לאטיני, יונית, וגם לשון צרפת איננה נכריה לו, ויותר בקיאת
[illegible] ובגעאגראפיע וקחכמת החשבון, ובתנ"ך, והמורים בהגימנאזיום פה הנה מכבדים
[illegible] עסתרליך, כי התלמיד יטבע [illegible] ואני לא בדעתי שוגמרה בני הלימודים בקהל הגבה אשר
הלמודים פה הנה רק [illegible] אנשים [illegible] גדול ונחה ידים שלומדים אשר אין לו קץ וסוף, וכל
יהיו לרופאים אשר [illegible] כאת ספר, ונתי אחרות תלמיד ישראל בארץ [illegible], או
כי לפני אותם [illegible] האומה [illegible] אין [illegible] ביני ובין [illegible] ויהיו לעורתי דבריו, והיה
כי אך יעזבו את [illegible] ואת בתם וילכו וידבקו באלהי [illegible] [illegible] אשר באלוף,
ואני על זאת [illegible] בסתרים תבכה נפשי, ולבי עלי דוי ודוי אגבורה בדבר הרע הזה,
לכן אדוני היקר הודיעני עצתך הטובה, אם אשלח את בני נ"י לעיר בערלין אל הגימנאזיום
עשר תחת עין השגחתך הטובה בעירך, למען ילמוד בארץ אשכנז החכמה, ויהיה ביתם
הבאים אנשי בין אנשים לתועלת לאנשי חברתו ולתפארת בני עמו. והבית את אחיו
הערוכים [illegible] הלמודים בהגימנאזיא שמה, ויהיגל אי"ה ללמוד [illegible] לשמה ולעשות כבל אלה
ינתן עליו ואת [illegible] חפצו לו וילכו בדרך, ואני אדוני! אל תמנע ממני עצתך הטובה
ותחסדך בדרך הזה, ואני אעשה כל [illegible] שביכולתי ובכל נפשי ובכל [illegible] אשלח לבני כפי
לפני למען לא יפול חי"ו לטשא על גולתו שמה. ויש אתך אדוני לא תמחם אם תמחהו לבית
מדרשך כי ברכה בו, ואנכי נכה ואאשפה כי [illegible] לי [illegible] ואני הדבר הזה. תמחהו לבית
ידידי, החכם החוקר הגדול הרב מוהרר נחמן הכהן קראכמאל נ"י דבת [illegible] אליך [illegible]
באשר יגמור ספרו יט וכ לכנותו מורה נבוכי הזמן, ועתה כי פעמים הרבה, שבעתים
עליך אדוני היקר המשכיל, אם לכנותו בשם הזה ואם לחדול, אחלי כי לא יאחרו הימים עוד
ואתה חכם יקר בספק תשתדל להוציא הספר לאור עולם, וגדלה השם עליו ולשמחת כל
[illegible] ישראל החכמים בכבוד האומה ואמונתה. כי כבר אינו רבים כות ופתחות [illegible]
יחזה הספר אור שמש. ובטרם אחתום [illegible] אונזי יוחלה פניך אדוני היקר שתשיבני דבר על
מכתבי זה, ויש תשלח אלי איזה ~~[illegible]~~ ספרי מעולם הענינים לשמת אותם בתוך כרכי,
ותשא לעשות זאת עמך מכלי תשלומי דמי הפראטא אבל פרוטה אחת, כי [illegible]
הפוך לטובה!

ARC 4° 792/K 14 – 285.1

ויפים למראות איך נגלו שתי המדינות עסטרייך ופרייסען בעסקי הפאסט פּאָרטאָ · ובטובך תזכירני אדוני אף ראוי וכשר והגון הבאנקיער יאוואהויץ אשר התגורר בעירך ישוב חבוק להיות מורה דת ואמונת ישראל לתלמידים [illegible], להיות מוכיח ודרשן בלשון אשכנזית חיה וצחה, כי הוא כתב לכאן ויכתב עדיין אל ראשי הקהלה, ואמר עד הספר ש[illegible]וני לעמוד על המשמרת הזאת בעירם פה. ואתה אדוני תענה שלום וברכה וה׳ יצליחך בכל מיני השלמות מדעיות ורוחניות, והיית כגן רוה וכעץ שתול על פלגי מים ומעינות תמתק יפעת החכמה לכבוד ולתפארת אומתנו אשר ירבה בלאום. ואתה שלום ומורתך שלום וכל אשר לך שלום כחפץ עבדך ומוקירך כערכך הרם והנשא

הע[illegible] וואלף גאלד[illegible]בערג

erhalten 13. Aug. 44